

Zaposliti želimo preko 150 ljudi

Nina Šprohar, foto: Barbara Reya

Po odprtju novega podjetja v Kočevju se prvi mož Yaskawe v Sloveniji, dr. Hubert Kosler, počasi privaja na novo delovno okolje, a obljublja, da ima z njim visoke cilje, ki bodo močno vplivali na gospodarsko sliko ne samo v regiji, temveč tudi v Sloveniji in Evropi.

Kakšni so vaši občutki po uradnem odprtju novega podjetja? Ste se že udomačili? Pravite, da še ne čisto ...

Res je, v pisarnah se nisem še čisto »udomačil«, vendar so te sekundarnega pomena. Kar je res pomembno, je to, da smo se že kar dobro »udomačili« v proizvodnji, ki zdaj že teče brez večjih težav. Zato dvigujemo serije robotov, jih že dobavljamo in tudi prodajamo.

Ali delo poteka samo v eni izmeni? Se bo to kmalu spremenilo?

Zaenkrat delo poteka še enoizmensko, a se kadrovsko počasi vedno bolj krepimo. Trenutno nas je nekaj čez 50, do novega leta pa bi nas moralo biti že približno med 90 in 100, torej skoraj še enkrat več. V letu dni nameravamo organizirati tudi dvoizmensko delo v montaži, lahko pa, da bomo že kmalu šli v triizmensko delo na CNC obdelavah. V naslednjem letu planiramo, da bo proizvodnja tam potekala brez prestanka, 24 ur - 7 dni v tednu.

Kočevje je od središča Slovenije kar precej oddaljeno. Ali ste imeli težave s pridobivanjem ustreznega kadra?
Ker je zanimanje precej veliko, zaenkrat s kadri nimamo nobenih težav. Na dnevni bazi še vedno dobivamo veliko prošenj, tudi iz sosednje Hrvaške (ta je oddaljena približno 40- 50 kilometrov), prav tako beležimo velik interes fakultet, ki za ogled našega podjetja celo organizirajo ekskurzije. Menim, da prav zato tudi v prihodnje s kadri ne bomo imeli veliko težav.

Kako bi opisali sodelovanje s fakultetami? Je prišlo do kakšnih premikov?

V Ljubljani na fakulteti za elektrotehniko imamo zelo močen oddelek robotike, prav tako na Institutu »Jožef Stefan«. Oba sta nam v veliko pomoč, tako da se lahko s profesorji dogovarjamo za magistrske naloge in projekte, ki so nam v veliko pomoč. Institut »Jožef Stefan« prav tako že sodelujejo direktno z matičnim podjetjem na Japonskem, zanje razvijajo programsko opremo. Dobro sodelujemo tudi s Fakulteto za strojništvo na področju laserske obdelave in proizvodnega strojništva. S sodelovanjem bomo zagotovo nadaljevali, saj prihod takšne tovarne, kot je naša v Kočevju, s seboj pripelje tudi večje potrebe po dobro izobraženih kadrih.

Kje je Yaskawa, v primerjavi s konkurenco, na trgu v prednosti?

V naši novi tovarni bo poleg proizvodnje robotov potekal tudi razvoj le-teh. To posledično pomeni, da bomo

kupcem lahko ponudili tudi specifične prilagoditve robotov glede na njihove potrebe, kar do sedaj nismo mogli. Na evropskem trgu pa smo se že dobro uveljavili z močno podporo v inženiringu in projektnimi rešitvami z našimi roboti, kar pa je v domeni sestrške firme, Yaskawa Ristro, ki obratuje v sosednji Ribnici že od leta 1996.

Kje je Yaskawa do zdaj razvijala robote?

Izključno na Japonskem. Prav zato so nastajali problemi, ker so namreč pogovori na daljavo o posameznih prilagoditvah izjemno težavni. Na koncu dogovorov pa je vse to izdatno vplivalo na podaljšanje dobavnih rokov, česar pa trg ne sprejema. Prav zato so bližina trgu, izjemna fleksibilnost v prilagoditvah in kratki dobavni roki glavne prednosti nove tovarne za evropski del Yaskawe.

Bližina trga, izjemna fleksibilnost v prilagoditvah in kratki dobavni roki so glavne prednosti nove tovarne za evropski del Yaskawe.

Nova tovarna pomeni veliko investicijo za regijo, Slovenijo in Evropo. Kako bi nekemu pojasnili, kaj to dejansko pomeni?

Dejanski vpliv te investicije bo bistveno večji od same investicije. Pravkar smo v fazi, ko vzpostavljamo dobaviteljsko strukturo. Sodelujemo že, na primer, z livarno Kovis in s skupino Helios, naša dolgoročna naloga pa je čim bolj lokalizirati dobavo, lokalizacija mora na koncu znašati nekje med 90 in 95 odstotki. V začetni fazi sicer vozimo komponente z Japonske, a to dolgoročno ni ne smiselno ne vzdržno. To pomeni, da bomo na slovensko gospodarstvo vplivali z multiplikativnimi učinki. Tudi za Kočevje je učinek večplasten. Tukajšnja srednja šola je že leta 2017 zagnala program za izobraževanje strojnih tehnikov, kar je podprla tudi tedanja ministrica prof. dr. Maja Makovec Brenčič, zdaj pa se dogovarjamo še za nov program, izobraževanje za tehnika mehatronike. Tudi na osnovnih šolah imajo v okviru zunanjih dejavnosti povezave z robotiko. V bodoče pa bomo potrebovali še več novih, dobro izobraženih kadrov za potrebe proizvodnje in razvoja, zato je za nas sodelovanje s fakultetami in inštituti nujno.

V Sloveniji smo bili že večkrat priča zgodbam, kjer podjetja, ki bi rada zagnala novo proizvodnjo, vedno trčijo v neke ovire. Pri vas pa je vse potekalo relativno hitro, kako vam je to sploh uspelo?

Težko komentiram druge projekte, a dejstvo je, da sta vlada in gospodarski minister Počivalšek že ob prvem obisku vzela zelo resno. Ko sem nakazal možnost, da bi Yaskawa svojo tovarno lahko postavila v Sloveniji, so se na ministrstvu zelo potrudili in nam prišli nasproti z dobrimi ponudbami. Prav tako so nam pomagali na področju finančne podpore v okviru evropskih možnosti.

Tovarna je dimenzionirana za proizvodnjo 10 tisoč robotov letno, a za doseg te številke bomo vseeno potrebovali nekaj let.

Kako je z vami sodelovala občina Kočevje? So bili tudi tam pripravljeni ponuditi roko?

Da. Župan dr. Vladimir Prebilič nam je ponudil zemljišče v lasti občine, kar je bila velika prednost, saj se je v nasprotnem primeru za večjo površino zemljišča v večlastniški strukturi zelo težko dogovoriti z vsemi lastniki zemljišč, saj ima vsak lastnik svoje zahteve. Občina nam je ponudila tudi vso podporo pri izgradnji infrastrukture, zato je bilo vse skupaj narejeno v rekordnem času in v skladu z vsemi časovnimi roki, za katere smo bili dogovorjeni. Vse naštetje je izredno pomembno pri izpeljavi tako velikega projekta, poleg tega pa prihod našega podjetja za občane in občino pomeni zelo pozitiven premik in najbrž prav zato nismo imeli nobenih nasprotnikov, samo podpornike.

Kaj točno pa boste proizvajali v novem podjetju? Slišali smo, da bo za avtomobilsko industrijo namenjena le tretjina robotov ...

Yaskawa ima v svoji družini robotov preko 120 različnih modelov, od katerih bomo v Kočevju delali približno 8 tistih modelov, ki so »high runnerji« (tisti, ki so najbolj prodajljivi, op. a.) za evropski trg. Tovarna je dimenzionirana za proizvodnjo 10 tisoč robotov letno, a za doseg te številke bomo vseeno potrebovali nekaj let. Roboti, ki jih bomo proizvajali, pa se med seboj ločijo po nosilnosti, imamo takšne, ki lahko nosijo 7, 8, 12, 25, 50, 185 in 225 kilogramov.

Torej bodo namenjeni večinoma evropskemu trgu?

Poleg Evrope bomo pokrivali tudi Bližnji vzhod, Afriko in Rusijo (EMEA). Yaskawa do sedaj še ni imela nobene proizvodnje izven Azije. Ta je sedaj prva in ne zadnja!

Koliko ljudi bo zaposlenih na novem razvojnem oddelku? Za kaj vse bodo odgovorni?

Na razvojnem oddelku bo približno 10 odstotkov vseh zaposlenih. Kratkoročno to pomeni 10 ljudi od približno sto zaposlenih, dolgoročno pa precej več. Ti bodo robote razvijali in izvajali prilagoditve glede na želje in potrebe kupcev, kot so to večja podjetja, ki imajo v svojem procesu integriranih veliko robotov ter potrebujejo specifične rešitve. Mi jim bomo tako prišli nasproti in razvili rešitev, ki bo pisana na njihovo kožo.

Na kakšno število zaposlenih pa ciljate dolgoročno?

Do 100 zaposlenih bomo zaposlili v prvem letu. Do konca naslednjega leta planiramo 150 zaposlenih. V nadaljevanju pa bo ta številka lahko dosegla 250 ljudi, delo pa bo potekalo večizmensko.

Vrniva se k dobaviteljski mreži. Povedali ste, da boste iskali tudi lokalne dobavitelje. Kakšen potencial vidite v Sloveniji za sodelovanje?

Mrežo dobaviteljev smo že začeli širiti. Potencialne dobavitelje so preverjali Yaskawini japonski presojevalci po izjemno strogih kriterijih. Kot že povedano, so bili prvi dobavitelji že potrjeni in so že vpeti v dobaviteljsko mrežo. Pričakujemo, da se bodo vsi izbrani dobavitelji držali pogodbenih obvez, predvsem

dobavnih rokov in trajnostnega zagotavljanja kvalitete izdelkov.

Zgraditi nameravate tudi tovarno servomotorjev in servoregulacij. Zakaj? Kdaj naj bi odprla vrata?

Proizvajali bomo servomotorje, ki jih vgrajujemo v robote, ki jih v tovarni proizvajamo. V tem smislu nameravamo novo tovarno servomotorjev vključiti v našo dobaviteljsko verigo. Aktivnosti za izgradnjo tovarne so se že začele, priprave tečejo, točnega terminskega plana pa zaenkrat še ni.

Pričakujete, da vam bo tudi tokrat država stopila naproti?

Da, tudi za naslednjo investicijo imamo obljubljeni podporo države in lokalne oblasti. Verjamemo, da so Yaskawini načrti za prihodnost v Sloveniji pomembni tako za državo kakor tudi za vlado.

Aprila je po kočevski progi po več letih spet peljal tovorni vlak. Kaj vzpostavitev tovornega in v prihodnjem letu tudi potniškega prometa na kočevski progi pomeni za vašo tovarno?

V danem trenutku, ko proizvodnjo še dvigujemo, cestni - kamionski prevozi zadoščajo, vendar pa nam bo v nadaljevanju železniški promet veliko odtehtal. Časovno je sicer prevoz s tovornjakom hitrejši, vendar pa je s finančnega vidika, glede na pričakovane količine transportov, železniški promet precej manj potraten. Ves kontejnerski promet z Japonske pa smo usmerili na Luko Koper in tja v kontejnerjih priplujejo vse dobave z Japonske.

V zadnjem času se precej govori o ohlajanju gospodarstva, tudi v avtomobilski industriji. Nemška vlada je aprila napovedala, da pričakuje v letošnjem letu 0,5-odstotno rast, za prihodnje leto pa 1,5-odstotno. Ali to kako vpliva na vas?

V stekleno kroglo sicer težko pogledam, vendar če nemška vlada trdi tako, potem imajo zato dobre argumente za tovrstne napovedi. V prvem polletju še ne beležimo upada naročil. Če bo zares prišlo do večje ohlaiditve, se bomo morali hitro prilagoditi novim razmeram na trgu, kot smo se v času zadnje recesije. Je pa dejstvo, da tudi zadnja finančna kriza ni strmoglavila vseh tržnih niš. Takrat je bila avtomobilski industrija v hudi krizi, vendar pa luksuzne avtomobilski industrije kriza ni dosegla v taki meri. Obstajajo tržne niše, na katere kriza nima tako velikega vpliva. Tudi mi želimo biti manj odvisni od takih niš, ki so prve na udaru, ko pride do ohlaidanja, in mednje sodi tudi avtomobilski industrija. Robotika pa se širi v vse koticke družbe in v različne, nove veje industrij, tako upamo, da nas ohlaiditve oziroma potencialna recesija ne bodo tako prizadele.

Za katere industrije še proizvajate robote?

Naši roboti so prisotni predvsem v avtomobilski in avto poddobaviteljski industriji (TIR 1 in TIR 2), robote implementiramo v kovinskopredelovalni in prehranbeni industriji, industriji pijač in v neproizvodnih

nišah, kot so laboratoriji za analizo krvi ali pa radiofarmacija, skratka, robotika je na pohodu v veliko novih niš.

Ali menite, da postaja Slovenija bolj zanimiva za investitorje?

Zagotovo. Japonci so, kakor vidite, že odkrili Slovenijo, saj so tukaj prisotni že od leta 1990. Leta 1996 so postavili svojo prvo proizvodnjo robotskih celic v Ribnici, zdaj pa so dodali še novo tovarno robotov v Kočevje. Za nami prihajajo še ostala velika japonska podjetja, kot so Kansai Paint, Daihen, Sumitomo Ruber ... Investicij je kar veliko. Slovenija je atraktivna z mnogih vidikov.

Katerih?

Imamo kakovostne kadre, dobro šolstvo in zanimivo geografsko lego. Nekaj časa sem delal v češko-slovaški regiji in opazoval, kako je trg nasičen s tujimi investicijami, ki pa se soočajo s premalo izobraženimi kadri. Vsaka država, četudi na široko odpre vrata tujim investitorjem, ima svoje omejitve. **gg**

Če bo zares prišlo do večje ohlaiditve, se bomo morali hitro prilagoditi novim razmeram na trgu, kot smo se v času zadnje recesije. Je pa dejstvo, da tudi zadnja finančna kriza ni strmoglavila vseh tržnih niš.